

Annaguly aganyň almyty / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Annaguly aganyň almyty / satiriki hekaýa ANNAGULY AGANYŇ ALMYTY

Beýle-beýle zatlar bolar öydüp Annaguly aganyň kellesine-de gelenokdy. Ol işip oturan ýüpüni bir gapdala taşlady-da, ýabaga geýdirilen telpegini alyp silkeleşdirdi.

– Ýeri, indi biz ýaly adamyny dagy bi ýaşdan soň ýygnak-beýleki diýip selpedip ýörmeselerem boljak ahyryn. Hemmäňiz gelmeli diýen bolup, hamana diýersiň, o ýerde paýlanyşyk bar ýaly – diýip, ol gidip barşyna hüňürdedi.

Çaklaňrak klubyň zalyna ýygnanan adamlaryň hersk bir zat bilen gümrady. Annaguly aga-da elini gözüne kölegeletdi-de, yzdaky hataryň birine geçip oturdy.

– Sakgaldaş, soraş-da – diýip, ol gapdalyndaky gözi äýnekli, çokga sakgal ýigide habar gatdy.

Ol gökden gaçan ýaly bolup gözünü tegelän Annaguly aga seretdi. Annaguly aga göwni bir ýaly, ýene-de öňki aýdanyny gaýtalady.

– Soraşyň!

– Ah-ow, ýaşuly, ýöne soraşyň diýip otyrsyňyz, soragy dokladdan soň bermeli. Ýa näme bular ýaly ýygnaga ömrüňizde birinji gezek gatnaşýaňyzmy – diýip, ýaş alym äýnegini düzedişdirdi.

Annaguly aga başyny ýaýkap dymdy. Ine, az salymdan ýygnak başlandy. Prezidiumdaky stoluň arkasyna geçen Ýegen Öwelekov zaly birlaý gözden geçirdi-de:

– Hawa, şu günki ýygnagyňyzyň gün tertibi ýoldaşlar, siziň bilşiňiz ýaly, tebigy hadysalar, has takygy ýer yranmak hakynda. Ýagny, ony öňünden bilmek barada sektoryň alymlarynyň alyp barýan işleri bilen tanşarys. Onda näme; doklad üçin professor Aňkarowa söz berilýär – diýip, ol sagadyna seretdi.

Garsak ýaljak adam ýylçyr kellesini sypalap münberniň aňyrsyna geçdi. Ardynjyrap öňündäki kagyzlart rejeleşdirdi. Gürrüni nämeden başlajagyby bilmeýän ýaly töweregine ýaltaklap, stakandaky suwdan bir gezek owurtlady. Onuň sesi inçeden şaňňy çykdy.

– Ýoldaşlar, ilki bilen bizi ekläp-saklaýan ene ýer barada iki agyz söz aýdasym gelýär. Biz alymlar ýeriň döränine dört milliard alty ýüz million ýyl bolupdyr diýýäris. Mälim bolşy ýaly, adam garradygyça lagar düşýär, emma ýeriňki tersine, ol gojaldygyça gözelleşýär. Ýogsam ýeriňem ýüki özüne ýetik. Bilýäňizmi, her ýylyň dowamynda öňki zatlaryň üstünne ýene-de üç ýarym million tonna kosmos tozanjyklary gelip dökülýär. Ýeri, o nämäň görgüsi diýsene. Hawa, bu zatlara henizem, dogrusyny aýtsak, ýer çydaýar. Biziň käbirimize dagy goşmaça yük ýüklärligi ýok, derrew sojap başlaýas. Ýerden görelde almak gerek, ýoldaşlar!

Hawa, biz alymlar ýeriň astky gatlagyny we ondaky bolup geçýän özgerişlikleri öwrenmek barada özümiziň ähli gujur-gaýratymyzy gaýgyrman işleýäris. Onda-da ýer bize eýgerdenok. Ýogsam sektoryň alymlary bu barada köp çay sowadyp, ençeme ylmy monografiýalary yazdylar. Şeýle hem gazet-žurnal sahypalarynda zygiderli çykyş edýärler. Hawa, öňem aýdysym ýaly ýöne ýer bize eýgerdenok. Biz öz aramyzda ylmy çekişmeler hem gurap durýarys. «Aýbyny ýaşyran aýňalmaz» diýipdirler. Arada şeýle çekişmeleriň biriniň soňy neden uruş bilen gutarypdy. Gynansagam, ýaş alymlar käte gany gyzmalyk edýärler. Olaryň diýenine däl diýseň urşaymaga-da ýaltanjak däller, how! Onsoňam kileň jahyl oganlar, biz-ä çekinmänem duramzok. Dogry, olar bilen soňky döwürde terbiýeçilik işlerini gowulandyrdyk. Ýoldaşlar, gürrüni esasy meselä syrykdysak, onda ýer yranmany öňünden bilmek meselesi biziň öňümüzde esasy mesele bolup geldi we gelýär. Bu problemanyň položitel çözüdini tapsak, biziň halk hojalygyna getirjek peýdamyz ummasyz bolar. Ýerlerdäki gözegçilik punktlaryndaky oturdylan priborlaryň yrgyldynh has öňünden duýmak ukybyny güýçlendirmeli...

Professor Aňkarow dokladynyň soňuny ylmy terminler bilen

baýlaşdyrды. Bu baradaky gapma-garşylykly pikirleriň üstünde durup geçdi, bu mewselä hut öz garaýşyny aýtdy. Doklad gutarar ýerde gutarmady. Prezidiumda irkiljiräp oturan Ýegen Öwelekov goşaryndaky sagadyna seretdi.

– Ýoldaş professor, size ýene-de näçe wagt gerek? – diýip, ol oratoryň sözünü bölđi.

– Bagyşalaň, men ony aýdyp biljek däl. Belki bir ýyl ýa-da iki ýyl gerek bolar. Biziňem gaaaaaayssagymyz özümüz bilen, şol problemanyň üstünde kelle döwýänimiz-ä gyt däl...

Zalda oturanlar gyzył-gyran gülüşdiler...

– Men size dokladyňyzyň gutarmagy üçin näçe wagt gerek diýýän – diýip, Ýegen Öwelekov sesine bat berdi.

Professoryň köpi görendigi bildirip durdy, ol aljyramady.

– Aý, näme doklady gutardy hasap edäýsegem bolýa – diýip, ol öňündäki kagyzlary ýygnaşdyrды. Soragyňyz bolsa beriberiň diýýän ýaly, tumşugyny dik ýokary tutup, özüne göwnüýetijilik bilen zala seretdi.

– Belki, dokladça soragyňyz bardyr, çekinmäň-de aýdyber iň – diýip, Ýegen Öwelekov oturan ýerinden gürledi.

Annaguly aganyň ýanyndaky oturan hälki ýaş alym gozganjyrady.

– Ynha, indi soraşyber – diýip, ol ýaşulyňyň göni görejine seretdi.

Annaguly aga düşünmediksirän bolup, şol öňki heñine tutdy.

– Sizdendir, soraşyber iň.

– Bizden bolsa gaty sorarys – diýip, ol elini galdyran ýaly etdi-de, zat diýlerine-de garaşman, zöwwe ýerinden turdy. – Ýoldaş professor, siz ýaňy dokladyňyzyň bir ýerinde «Ýaş alymlar gyzma bolýarlar, olar uruşmaga-da ýaltanjak däller» diýip bize nähak igäňizi sürtýäňiz. Aýdan zatlaryňyzy anyk faktlar bilen delillendirmegiňizi talap edýärim. Bi, birinjiden. Ikinjiden bolsa, bagyşlaň welin, siz ýerasty sarsgynlary öňünden duýmagyň ertirki günü barada nädogry pikir ýöredýärsiňiz...

Jedel ýene-de gyzyşdy. Alymlaryň edýän gürrüňlerine şeýle bir oňat düşünmese-de Annaguly aga bu meselede käbir pikirleri orta atmagy ýüregine düwdi.

– Hawa, köşekler, gürrüň edişiňize görä, siz bu ugurdan näçe

ýyllap okap, gat-gat kitap ýazyp ýörsüňiz. Elbetde, size zat öwretmäge meniň çakym ýok, asyl het edibem biljek däl. Ýöne durmuş tejribämdenem bir zady aýdyp biljek. Men oglanlar, bütin ömrümi çopan bolup malyň zyznda geçirdim. Ýer yranjak bolsa o janawerler adamdan näçe wagt öň syzýan ekenler. Birhili öz-özlerinden tebil tapyp gygyryşyberýärler. Goýun dagy, janawer ýuwaş maldyr welin, şeýle bir zaryn mäleýä, heý, aýdyp diýer ýaly däl. Sygyrlar-a ýöne molaşyp dur. Itleriň uzyn-uzyn uwlaýşy bir täsin. Dyrnak ýaly bolup, şu garynjalar dagam öňküligini tapanok how, hininiň agzynda zygyrdaşyberýärler.

Hawa, «mus-mus» diýip oturman, onuň mustapasyny aýdaýyn. Ýalňyşmaýan bolsam, häzir edara-kärhanalarda kömekçi hojalyga uly üns berilýär. Bäş-on sany goýundyr beýleki mallardan edinseňiz, seredip bermesi meň bilen. Onsoňam iki işimizem birden biter. Hem-ä ýer yranmasyny esli wagt öňünden bilersiňiz, hemem çagalaryňyza süýt-gatyk bolar. Elbetde, bu oturan oglanlaram mallaryň ot-çöpüne kömek etmeli bolarlar. Gyş üçin bede-zat ýatyrýsynlar, garasaý, bularyň men sögüşmäge elleri degmez ýaly ederin. Onsoňam şol ugurda işleşip ýören alymlaryň sanyny ep-esli azaldaýsaňyzam gaty zyýan-a çekersiňiz öýdemok, galanynam özüňiz görüň, meniňk-ä maslahat bermek.

Annaguly aganyň teklibi zalda oturanlarda dürli pikir döretdi.

– Aňkasy aşan ýaşula öz işiň bilen bol diýmeli.

– Ýogsa-da, şu biziň edaramyza garawulyň näme geregi bar.

– Annaguly aganyň aýdýanynyň hem jany ýok däl, how!

Ýegen Öwelekov stoly ýumruklap, ýerinden galdy. Onuň sesi sandyrap çykdy.

– Hany ýuwaşrak, ýoldaşlar. Bu ýerini bazara öwürdiňiz-le. Şama-şaýyrdylygy bes ediň. Onsoňam ýygnagy uzaldyp oturmaklygyň hajaty ýok. Prezidiuma iki teklip gelip gowuşdy. Olaryň biri edaramyzyň garawuly Annaguly aganyň wezipesini ýapmak, beýlekisi bolsa sektoryň alymlarynyň sanyny azaltmak. Ýokary göterilen elleriň sany beýlekiden köp boldy.

– Onda näme, şeýlelik bilen Annaguly aga bitiren hyzmatlary üçin siziň adyňyzdan köp sag bolsun aýdýan, hemem oňa berk jan

saglyk arzuw edýän. Goý, ol özüniň galan ömrüni öýünde arkaýyn ýatyp geçirsin...

Annaguly aga başyny dik tutup, köşeşmeýän güwwüldili el çarpyşmalar astynda zaldan çykyp gitdi.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar